

ПРИМЉЕНО		01 JUL 2025	
02	332/7	—	—

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ

Београд

18.06.2025. године

НАСТАВНО-НАУЧНОМ ВЕЋУ
ПРАВНОГ ФАКУЛТЕТА УНИВЕРЗИТЕТА У БЕОГРАДУ

Изборно већа Универзитета у Београду – Правног факултета на својој V седници од 28. априла 2025. године, донело је одлуку о расписивању конкурса за избор у звање и заснивање радног односа на радном месту једног сарадника у звању асистент за ужу научну област **Правна историја – предмети: Упоредна правна традиција и Родно право**, на Правном факултету Универзитета у Београду. Конкурс је објављен у публикацији Националне службе за запошљавање „Послови“, бр. 1144 од 14. маја 2025. године, као и на интернет страници Факултета.

Изборно веће Правног факултета Универзитета у Београду је на истој, V седници од 28. априла 2025. године образовало Комисију за писање реферата о пријављеним кандидатима у следећем саставу:

Председник Комисије:

Др Сима Аврамовић, професор емеритус Правног факултета Универзитета у Београду;

Чланови Комисије:

Др Војислав Станимировић, ванредни професор Правног факултета Универзитета у Београду;

Др Милош Станковић, ванредни професор Правног факултета Универзитета у Београду;

Др Сања Глигић, ванредни професор Правног факултета Универзитета у Београду;

Др Срђан Шаркић, редовни професор Правног факултета Универзитета у Новом Саду, у пензији.

Пошто је прегледала приспеле пријаве Комисија има част да поднесе Изборном већу следећи

ИЗВЕШТАЈ

На расписани конкурс пријавио се у року 1 (један) кандидат, Уна Дивац из Београда, мастер правник из уже научне области Правна историја и студент треће године докторских академских студија.

1. ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

а) Општи биографски подаци

Уна Дивац је рођена 19. децембра 1993. године у Београду. Завршила је основну школу „Светозар Милетић“ и Земунску гимназију (обе са Вуковом дипломом), као и нижу музичку школу „Коста Манојловић“. Правни факултет Универзитета у Београду уписала је школске 2012/2013. године и завршила јуна 2016. године са просечном оценом 9,90, а током студирања је сваке школске године добијала факултетске похвалнице за постигнут одличан успех у учењу и стицању знања. На истом факултету уписала је мастер академске студије – Правно-историјски модул, под-модул Компаративно-историјски, школске 2016/2017. године и завршила их са просечном оценом 10,00, одбравивши мастер рад под називом „*Diadikasia* у античком грчком праву“ са највишом оценом. У школској 2017/2018. години уписала је докторске академске студије – Правноисторијску ужу научну област на Правном факултету Универзитета у Београду. Положила је Усмене докторске испите I и II са оценом 10 и одбранила је пројекат дисертације „Утицај грчке правне традиције на развој права и државних институција у исламу“ на којој тренутно ради.

Током основних студија учествовала је у раду Правне клинике за анти-корупцију на Правном факултету Универзитета у Београду (школске 2015/2016. године), као и у финалу такмичења у беседништву на Правном факултету Универзитета у Београду 2015. године. Освојила је и друго место на другом националном такмичењу у симулацији суђења (Moot court) из области заштите од дискриминације 2014. године.

Била је корисник републичке стипендије Министарства просвете, науке и технолошког развоја (2013/2014. и 2014/2015. школске године) и стипендије „Доситеја“ Фонда за младе таленте Министарства омладине и спорта (2015/2016. и 2016/2017. школске године). Такође је била и корисник SYLFF стипендије Токио фондације (Ryoichi Sasakawa Young Leaders Fellowship Fund of the Tokyo Foundation for Policy Research) 2023. године.

Тренутно је члан-сарадник Матице српске, при Одељењу за књижевност и српски језик (од јуна 2020. године).

Кандидаткиња је навела да поседује неколико сертификата енглеског језика (Cambridge ILEC – оцена C1 with merit; Cambridge CPE – оцена B; Cambridge CAE – оцена A; Cambridge FCE – оцена A), C1 ниво знања из немачког језика, почетне нивое француског, италијанског, арапског и грчког језика, а такође је похађала и курс старогрчког у трајању од годину и по дана. Кандидаткиња је приложила одговарајуће сертификате.

б) Наставна и научна делатност

Од октобра 2019. године Уна Дивац је асистент на Катедри за правну историју Правног факултета Универзитета у Београду, на предмету Упоредна правна традиција, на којем је претходно била ангажована као сарадник у настави током школске 2018/2019. године, и као демонстратор 2016/2017. и 2017/2018. школске године. У склопу извођења наставе учествовала је у раду стручне групе из предмета Упоредна правна традиција, испомагала је на предавањима на предмету Родно право, а такође је учествовала у раду Клуба љубитеља Римског права и антике „*Forvm Romanvm*“, чији је члан.

Кандидаткиња је навела да је на Правном факултету Универзитета у Београду тренутно заменик секретара Етичке комисије (од 2021. године) и члан Комисије за промоцију Факултета (од 2019. године). Претходно је била члан Комисије за пријемни испит (2021. године) и Комисије за обезбеђење и унапређење квалитета (2019. године).

Учествовала је на пројектима Правног факултета Универзитета у Београду: „Идентитетски преображај Србије“ 2018-2020, „Епидемија. Право. Друштво.“ 2021. године, „Савремени проблеми правног система Србије“ 2022. и 2023. године, „Проблеми стварања, тумачења и примене права“ 2024. и 2025. године, као и на европском пројекту LAWGEM Master's Study Program Law and Gender којим координира Правни факултет Универзитета у Београду (2019-2022. године).

Кандидаткиња је учествовала на великом броју конференција, како у склопу организационих одбора, тако и у својству излагача. Била је укључена у организацију 22. међународног научног скупа „*Sommerseminar zur Antiken Rechtsgeschichte*“ који је одржан у Београду априла 2018. године, као и у организацију годишњих конференција Друштва за античке студије Србије за време њеног демонстраторског и сарадничког ангажмана на Правном факултету. Такође, била је технички секретар Организационог одбора научног скупа „Живојин М. Перих – личност и дело“ 2019. године и секретар Организационог одбора за међународну конференцију Катедре за правну историју Правног факултета Универзитета у Београду „(Un)fit to rule: body, mind, gender and spirit on the throne“ 2022. Тренутно је члан организационог одбора годишње међународне студентске конференције

Катедре за правну историју Правног факултета Универзитета у Београду, *Iustoria* (од 2020. године).

Кандидаткиња је учествовала са рефератом на 10. Међународном научном скупу Друштва за античке студије Србије „Антика и савремени свет“ 2016. године, као и на 11. Међународном научном скупу Друштва за античке студије Србије „Антика некад и сад: значај, улога и наслеђе кроз векове“ 2017. године. Похађала је међународну летњу школу „The roots of the European legal culture. Ancient texts and documents between language and law“ у организацији Центра „V. Arangio-Ruiz“ под окриљем Универзитета Федерико II у Напуљу 2017. године. Учествовала је на међународном научном скупу „Sommerseminar zur Antiken Rechtsgeschichte“ одржаном у Будимпешти 2017. године, у Београду 2018. године, као и у Бохуму 2019. године са рефератом на тему „Enforcement of property rights in Athens: *dike exoules*“. Била је учесник научног скупа са међународним учешћем „Право у функцији развоја друштва“ који је одржан 2019. године на Правном факултету Универзитета у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици, са рефератом „Атинске деме у светлу судских беседа“. Такође, учествовала је са рефератом „Припремно рочиште у атинском праву и савременом српском Закону о парничном поступку – различита времена, исте потребе“ на конференцији Правног факултета Универзитета у Београду „Идентитетски преображај Србије“ која је одржана 2019. године; затим на истоименој конференцији 2020. године са рефератом „Хапшење при извршењу кривичног дела у античком грчком и савременом праву“, као и 2021. са рефератом „Интегрисање метека у атинско друштво – поуке за данашњицу“. Исте године учествовала је на: трећој међународној конференцији Правног факултета Универзитета у Новом Саду „Правна традиција и нови правни изазови“ са коауторским рефератом са проф. др Војиславом Станимировићем „Хетере или мит о слободи“; затим на међународној научној конференцији „The Metamorphosis of Inheritance Law and Eschatology“ Правног факултета Универзитета у Трнави и Словачког историјског удружења, такође коауторски са проф. др Војиславом Станимировићем са рефератом „...So That His Name Be Not Abolished“, и коначно на XVI Harmonius-овој школи права: „Ако је спора правда „проклетство“, да ли је е-правда „благослов“?“ са рефератом „На маргини друштва: метекиње у античкој Атини“. Правни факултет Универзитета у Београду организовао је 2022. конференцију „Епидемија. Право. Друштво.“, на којој је кандидаткиња изложила коауторски рад са проф. др Војиславом Станимировићем „Велика куга у античкој Атини“. Током 2023. године учествовала је на: пролећној школи у склопу LAWGEM пројекта, Spring School/Pilot Master – Law and Gender у својству предавача, конференцији Правног факултета Универзитета у Београду „Савремени проблеми правног система Србије“ где је изложила коауторски реферат са проф. др Војиславом Станимировићем „Корени потчињеног положаја жене у Србији“ и вебинару „UniSAFE Pilot Webinar for Teachers in Higher Education Institutions and Research Organisations: Beyond the Classroom: Educating on Gender-Based Violence in Academic Environments“. Током 2024. учествовала је, такође коауторски са проф. др Војиславом Станимировићем, на две конференције: на конференцији Правног факултета

Универзитета у Београду „Савремени проблеми правног система Србије“ са заједничким рефератом „Обичајно и позитивно право у Србији“ и на шестој међународној конференцији Правног факултета Универзитета у Новом Саду „Правна традиција и нови правни изазови“, са заједничким рефератом „Forming the Assembly as Legislative Body in Ancient Greece“. Коначно, током 2025. године учествовала је исто са проф. др Станимировићем на петој међународној конференцији Правног факултета Универзитета у Бањој Луци „Изазови и перспективе развоја правних система у XXI вијеку“ са коауторским рефератом „Обезбеђење потраживања у античкој Атини“.

в) Научни радови

Кандидаткиња је навела да је објавила четрнаест радова и један приказ/извештај са конференције.

1. Forming the Assembly as a Legislative Body in Ancient Greece”, *Annals – Belgrade Law Review* 1/2025, 123-146 (коауторски са проф. др Војиславом Станимировићем)

Рад је настао у оквиру пројекта Правног факултета Универзитета у Београду „Проблеми стварања, тумачења и примене права“ за 2024. годину. Аутори се у свом истраживању баве коренима скупштине као носиоцем законодавне власти, осврћући се на улогу скупштине у античкој Спарти и Атини, два најистакнутија полиса старе Грчке. У раду истичу како се и савремене, и древне демократије, упркос међусобним разликама и временској удаљености, суочавају са сличним изазовима, а један од најважнијих је стварање ефикасних демократских механизма који би омогућили да се народна воља заиста чује и изврши. Управо због тога аутори сматрају да је неопходно осврнути се на корене демократских институција и истражити како су и са којим циљем настале и функционисале да би се исте те институције и њихова сврха могли боље разумети у савременим правним системима. Након анализе улоге скупштине у Спарти, за коју су установили да је била заправо аристократска република и да скупштина није имала одлучујућу улогу у стварању законодавства, већ одабрани функционери и аристократско веће, аутори се осврћу на античку Атину која се често назива колевком демократије, и то непосредне. У раду се даље баве анализом рада и надлежности атинске скупштине и установљавају да је сваки пунолетни атински грађанин имао право да предлаже законе и одлуке, захтева њихово укидање и да учествује непосредно у законодавном процесу у скупштини, која је била главни и једини носилац законодавне власти. У закључку аутори подвлаче иако атинска демократија није била без мана, од ње се ипак могу извући одређене поуке за данашњицу. У својој суштини, демократија значи да апсолутна моћ припада народу и да воља народа треба да буде закон. Свако правило које је поставила

Атина, свака реформа коју је спровела и свака казна коју је изрекла, имала је за циљ очување њеног народа и демократских вредности. Знајући то, аутори истичу да је потребно преиспитати постојеће демократске механизме и установити да ли они још увек испуњавају своју основну сврху – да буду инструменти народне политичке и грађанске воље – или су постали корумпирани и политизовани, служећи интересима неколицине. Ако је то случај, главни задатак је да се ти механизми преобликују и врате њиховој изворној функцији, јер у супротном, једино што ће остати од демократије биће њен привид.

2. „Обичајно и позитивно право у Србији“, *Архив за правне и друштвене науке* 4/2023, 27-64 (коауторски са проф. др Војиславом Станимировићем);

Рад је настао као резултат заједничког истраживања за пројекат Правног факултета Универзитета у Београду „Савремени проблеми правног система Србије“ 2023. Аутори се баве односом обичајног и позитивног права у Србији, за чије истраживање је неопходан мултидисциплинарни приступ, тј. заједнички напор правне, етнолошке и социолошке науке. У раду прво анализирају однос обичајног и позитивног права од XIX до краја XX века, а касније се у раду осврћу и на прве деценије XXI века, што тему чини доста актуелном. Поготово што, како аутори тврде, иако су многи обичаји данас нестали услед превазилажења патријархалних схватања у савременом друштву, неки обичаји су опстали, а такође су и неки нови успели да се појаве. Посебну пажњу у раду аутори посвећују односу обичајног и позитивног права у сфери наслеђивања, будући да је то сфера права која је обликована не само законима, већ и вековним традицијама и обичајима нашег народа. Сва комплексност односа који су обухваћени наследним правом показује се кроз нужност анализе и многих других институција, попут сродства, брака и породице, који су такође обликовани и законима, и народним обичајима.

Аутори у раду истичу да је током последња два века, однос између обичајног и позитивног права прошао је кроз две фазе. Прва фаза била је обележена изузетном снагом и отпорношћу обичајног права, које је било дубоко укоренењено у патријархалном српском друштву. Његова снага била је толика да је успело да надвлада савремено аустријско право приликом доношења Српског грађанског законика, упркос настојањима и жељама његовог творца да га потисне. Обичајно право постало је искључиви регулатор брачног, породичног и наследног права, те је тиме ушло у састав позитивног права. Друга фаза одиграла се након Другог светског рата. Промовишући нови систем друштвених и моралних вредности, ново, револуционарно, социјалистичко право жестоко се обрачунало са обичајним правом и сеоском традицијом, проглашавајући их застарелим реликтима класно подељеног друштва. Ипак, обичаји су показали изузетну отпорност и нашли начин да преживе тај сукоб – помало иронично – користећи постојеће законе и правне празнине, понекад се прикривајући попут камелеона.

3. „Pod skutima atinske pravde: meteci na sudu“, *Studia Iuridica Montenegrina* 2/2023, 57-70;

Ауторка се у раду бави темом процесне способности метека – странаца који су трајно или дужи временски период били настањени у Атини, и којима је Атина признавала посебан статус, доделивши им одређена права и обавезе. Њихов положај је био негде између сегрегације и интеграције — нису били грађани, али су били далеко од обичних странаца. Главна питања која ауторка поставља у раду јесу да ли су метеци имали пуну процесну способност пред атинским судовима и са којим препрекама и предрасудама су морали да се суоче док су покушавали да заштите своја права.

Ауторка у раду анализира различите аспекте метечког положаја: прво се бави питањем надлежних судова и магистрата, а потом метечком процесном способношћу, положајем пред судом, доказним средствима која су им била на располагању и опасностима којима су били изложени. Иако су метеци имали могућност да покрећу многе поступке (све приватне, а вероватно и већину јавних), наслућује се да су метеци и даље били сматрани мање вредним од грађана и да су били једнако третирани само онда када је то било у интересу полиса (на пример, у трговачким споровима, где је било од великог значаја да се брзо реше, како не би дошло до кочења трговинског пословања). За разлику од грађана који су уживали заштиту на суду, метеци су могли бити подвргнути мучењу ради изнуђивања релевантних информација, а такође су могли бити и физички довучени у судницу од стране тужиоца. Поред тога, од њих је могло бити затражено да пред магистратом доставе јемце, као гаранцију да ће се појавити на суђењу.

У закључку ауторка истиче да иако се полис према метецима опходио боље него према обичним странцима, метеци су и даље били посматрани као потенцијално нелојални појединци који су захтевали чвршћу правну контролу. Положај метекиња је био нарочито тежак, јер су се, осим са стереотипима везаним за странце, бориле и са тешкоћама живота као стране жене у Атини, где је положај жена био све само не завидан.

4. „Корени потчињеног положаја жене у Србији“, *Савремени проблеми правног система Србије, прилози пројекту 2022*, Универзитет у Београду – Правни факултет 2023, 9-54 (коауторски са проф. др Војиславом Станимировићем);

Рад је настао као резултат заједничког истраживања у оквиру пројекта Правног факултета Универзитета у Београду „Савремени проблеми правног система Србије“ 2022. Аутори се у раду баве темом положаја жене у патријархалном српском друштву, а своје истраживање су фокусирали на више етапа: прво су анализирали обичаје старих Словена, затим положај жене у средњовековној Србији, а потом и у нововековној, где се њена позиција посматрала из перспективе обичаја, закона и црквених прописа.

Након детаљне анализе свих релевантних прописа и народне традиције, аутори су дошли до следећих закључака. Патријархална схватања су доминирала Србијом током средњег и већег дела новог века. Обичаји и народна религија, закони, Православна црква, били су кључни чиниоци који су обликовали друштвени живот и обрасце понашања у Србији, тако што су се ослањали на патријархално устројство породице и друштва, подупирући га са свих странаи обезбеђујући неприкосновену доминацију мушкарца. Унутар патријархалне матрице, постојала је не само мушко-женска дихотомија, већ и старосна између старих и младих, као и трећа између колектива и појединца; жене су морале да се потчине мушкарцима, млади старима, појединац колективу, а када се на крају све сабере, жене су биле те које су у све три дихотомије биле потчињене – и мушкарцима, и старијима, и колективу. И мушкарци и жене били су принуђени да играју родне улоге које су им наметнуте, али су те улоге писане и обликоване мушком руком. Интерес заједнице, колектива, племена, братства, рода, породице, а пре свега интерес мушкараца, имао је недостижну предност у односу на интерес жена. Од древних Словена до краја XIX века, мало тога се променило у положају жене, којој су препреке здружено постављали и обичаји, и религија, и право, а које су упркос њима показале своју истрајност и снагу.

5. “Gender Issues in Comparative Legal History” у *Gender-Competent Legal Education, Springer Textbooks in Law* (eds. Dragica Vujadinović, Mareike Fröhlich, Thomas Giegerich), 2023, одељци 2.1, 2.5 и 2.2.4 (остали коаутори: проф. др Војислав Станимировић, проф. др Нина Кршљанин, проф. др Маурилио Феличи, проф. др Пјетро Ло Јаконо);

Овај уџбеник пружа преглед питања рода у свим областима права, укључујући социолошке, историјске и методолошке аспекте. Написан је за студенте и наставнике широм света, има за циљ да пружи и општи преглед и детаљно знање у појединачним правним областима. Кроз читаву књигу наведене су релевантне судске одлуке и студије случаја. Део уџбеника којем је кандидаткиња била коаутор бави се родним питањима у правној историји.

6. „Велика куга у античкој Атини“, *Архив за правне и друштвене науке* 3-4/2021, 29-60 (коауторски са проф. др Војиславом Станимировићем)

Рад је настао у склопу пројекта Правног факултета Универзитета у Београду „Епидемија. Право. Друштво“ 2021. године. Аутори се фокусирају на утицај велике епидемије заразне болести у античкој Атини у 5. в. пре н.е. која је потресла полис из темеља и покушавају да разоткрију колико су друштва XXI века и антике удаљена једно од другог по реакцијама на ванредне ситуације и које је то кораке (било) нужно предузети

да би се сузбила епидемија. Аутори су се у анализи ослонили на ретке доступне изворе који су могли да пруже информације како о реакцији Атињана на епидемију, тако и о степену развијености науке и медицине тог периода, а то су пре свега Хипократски корпус медицинских текстова и Тукидидови записи. У претпоследњој глави аутори су покушали да разоткрију да ли су државни органи наставили нормалан рад током епидемије или је ванредна ситуација изменила функционисање полиса из корена – чини се да су државни органи у неку руку наставили свој рад, што из нужности, што из покушаја да се избегне потпуна анархија и урушавање ауторитета и демократије у полису, али је то као последицу имало додатно ширење заразе, будући да су сва три главна органа била масовна. У закључку аутори износе да ако нас је атинско искуство ишта научило, то је да успешност у заустављању епидемије лежи у науци и способности државе да сузбије дезинформације, да едукује и усмери становништво на поштовање прописаних мера – карантинских и социјалне дистанце, као и да обезбеди функционалну и ефикасну здравствену службу која ће имати довољно капацитета за лечење свих.

7. „Na margini društva: metekinja u antičkoj Atini“, *Harmonius – Journal of Legal and Social Studies in South East Europe*, 2021, 36-61.

Рад је изложен на XVI Harmonius-овој школи права: „Ако је спора правда „проклетство“, да ли је е-правда „благослов“?“ 26. новембра 2021. године. Ауторка се у раду поново враћа на тему положаја метека у античкој Атини, међутим овај пут се посебно фокусира само на положај метекиња које су трпеле двоструку дискриминацију: прво, по основу рода, а затим по основу статуса. Метекиње су биле жене-странкиње које су биле трајно настањене на тлу Атине. Ауторка се у раду прво осврће на њихов правни положај, анализирајући битне чиниоце који су дефинисали њихов статус (појам *kyrios-a prostates*-а и метечког пореза) и права која су има била доступна, односно ускраћена. Потом се фокусира на њихов друштвени положај – на који начин су доприносиле полису и биле битне за његово нормално функционисање и како их је друштво посматрало. У закључку ауторка износи да је положај метекиња био незавидан и обојен лицемерним ставом атинског патријархалног друштва према женама и странкињама.

8. „...So That His Name Be Not Abolished“, *Legal-Historical Trends and Perspectives VI* (eds. Švecová A, Lanczová I, Gajaraský A.), Praha: Leges, 2021, 122-138 (коауторски са проф. др Војиславом Станимировићем)

Рад је изложен на међународној научној конференцији „The Metamorphosis of Inheritance Law and Eschatology“ Правног факултета Универзитета у Трнави и Словачког историјског удружења септембра 2021. године. Аутори се у раду баве темом наслеђивања

у ситуацијама када покојник није за собом оставио мушке наследнике у античком и архаичном периоду. Различита друштва развила су сличне механизме превазилажења овог проблема и продужавања лозе покојника тако што су развила институције левирата и ћерке-наследнице. Аутори прво анализирају институцију левирата у древном хебрејском праву, а кроз њега и положај жене у јеврејском друштву, породици и наследном реду, а потом се осврћу на институцију ћерке-наследнице у античкој Грчкој. У закључку износе да обе ове институције своје корене имају у патријархату и идеји да интереси породице увек имају предност у односу на интересе појединца, као и да је посебно изражена потлачена и субмисивна улога наметнута женама коју су оне послушно испуњавале.

9. Приказ „Извештај са конференције о родно компетентном правничком знању“, *Нови Архив за правне и друштвене науке* 1/2021, 187-190.

Кандидаткиња је написала приказ/извештај са онлајн конференције Правног факултета Универзитета у Београду „Родно компетентно правничко знање“ која се одржала у мају 2020. године, уз подршку мисије ОЕБС-а у Србији. Конференција је део европског пројекта New Quality in Education for Gender Equality – Strategic Partnership for the Development of Master’s Study Program Law and Gender (LAWGEM). Конференција је организована са циљем да се истраживачима помогне да боље схвате родно осетљив језик и да резултате до којих буду дошли у свом раду искористе за унапређење образовања о родно осетљивим темама, за преиспитивање одређених правних дисциплина кроз призму родне осетљивости и за разјашњавање терминологије која се користи у дискусијама о родној равноправности, попут појмова „родни идентитет“, „равноправност“, „приватност“, „насиље“, „однос снага“, „самоодређење“ итд.

10. „Интегрисање метека у атинско друштво – поуке за данашњицу“, *Колективна монографија пројекта „Идентитетски преображај Србије“ Правног факултета Универзитета у Београду, Београд 2021, 101-116.*

Рад је изложен на конференцији Правног факултета Универзитета у Београду „Идентитетски преображај Србије“ која је одржана 23-24. септембра 2021. године. У раду ауторка се бави анализом положаја метека у античкој Атини током 5. и 4. в. пре н.е. Метeci су били трајно настањени странци на територији Атине који су с се, једне стране, разликовали од обичних странаца по томе што су сматрани саставним делом атинског становништва, те су имали одређена права, али с друге стране нису били изједначени са атинским грађанима, те су за многа кључна права били ускраћени. Ауторка у раду објашњава појмове „грађанин“, „метек“, „странац“ и потом улази у анализу положаја

метека у праву и друштву, објашњавајући која све права су им била ускраћена и које додатне обавезе су им биле наметнуте. На крају износи закључак да су атински елитизам и екслузија онемогућили потпуну интеграцију метека у атинско друштво, као и да су метеци трпели знатну дискриминацију иако су доприносили полису и били кључни део свакодневног живота Атине.

11. „Хапшење при извршењу кривичног дела у античком грчком и савременом праву“, *Колективна монографија пројекта „Идентитетски преображај Србије“ Правног факултета Универзитета у Београду, Београд 2020, 243-259.*

Рад је изложен на конференцији Правног факултета Универзитета у Београду „Идентитетски преображај Србије“ која је одржана 28. фебруара 2020. године. Ауторка се у раду бави изучавањем хапшења при извршењу кривичног дела, повлачећи паралеле између савременог и античког уређења овог института. Још у древно доба држава је препознала потребу да у одређеним случајевима допусти приватним лицима да лише слободе флагрантне учиниоце одређених кривичних дела – у питању су били тежи преступи и кључни елемент је био да су учиниоци ухваћени *in flagranti*. Ауторка се у раду фокусира на античку Атину и три процедуре које би се могле подвести под појам хапшења при извршењу кривичног дела: *apagoge*, *endeixis* и *ephegesis*, као и на њихове кључне елементе. Потом прави кратак осврт на савремено право и на крају извучи закључак да иако су античко грчко и савремено право удаљени не само вековима, већ и многим другим факторима једно од другог, оба система не само да познају институт грађанског хапшења, већ су његови елементи готово идентични. Неке друштвене потребе су очигледно постале универзалне за велики број друштава, па су различити системи дошли до веома сличних решења за исти проблем. Таква решења која су преживела векове, положила су ултимативни тест времена и показала да су као таква адекватна, те да их нема потребе суштински мењати или укидати, већ само повремено прилагођавати измењеним друштвеним околностима.

12. „Припремно рочиште у атинском праву и савременом српском Закону о парничном поступку – различита времена, исте потребе“, *Колективна монографија пројекта „Идентитетски преображај Србије“ Правног факултета Универзитета у Београду, Београд 2019, 109-126.*

Рад је изложен на конференцији Правног факултета Универзитета у Београду „Идентитетски преображај Србије“ која је одржана 18-19. априла 2019. године. Ауторка се у раду поново бави темом припремног рочишта, али овај пут се фокусира на његову обавезност у античком атинском суђењу и на основу сачуваних судских беседа покушава

да закључи да ли се припремно рочиште – *anakrisis*, увек морало одржати или не. Затим се осврће на улогу и изглед припремног рочишта у домаћем позитивном праву и критикује измене које је увео Закон о парничном поступку од 2011. године. Ауторка у закључку истиче да циљ рада није да упоредноправно анализира припремно рочиште у два тешко упоређива правна система – савременом српском и античком атинском. Потреба за постојањем једне припремне фазе у судском поступку очигледно није модерна. Сврха припремног рочишта је кроз векове остала иста: олакшати одржавање главне расправе и доношење коначне, мериторне одлуке. Самим тим, освртање на прошлост и ране облике припремног рочишта у античкој Атини, која се у Старом веку посебно истиче по изузетно развијеној организацији судства и судском поступку, може послужити за стицање нове перспективе приликом изоштравања појединих питања која се јављају у вези са припремним рочиштем у српском праву данас.

13. „Атинске деме у светлу судских беседа“, *Зборник радова са научног скупа „Право у функцији развоја друштва“ одржаног на Правном факултету Универзитета у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици, Косовска Митровица 2019, 311-327.*

Рад је изложен на научном скупу са међународним учешћем „Право у функцији развоја друштва“ који је одржан маја 2019. године на Правном факултету Универзитета у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици. Ауторка се у раду фокусира на сачуване судске беседе атинских логографа и покушава да дође до сазнања о улози, значају и уређењу атинских дема – својеврсних античких општина. Као најзначајније изворе за ову тему, ауторка наводи судске говоре логографа Демостена и Исеја, а потом и Есхина и Лисије. Атинске деме настале су Клистеновим реформама и захваљујући њима дошло је до преласка власти из руку аристократије у руке свих атинских грађана, јер се становништво по први пут територијално организовало, а не на основу порекла и родовске припадности. Ауторка као најважнију улогу дема наводи вођење регистара атинских грађана, јер ко није био уписан као грађанин, није могао да буде носилац политичких и других права у полису. Као другу значајну улогу дема, ауторка наводи учешће у избору носилаца власти, како централне, тако и локалне. У првом случају, реч је о избору чланова већа Буле, једног од три најзначајнија органа демократске Атине, а у другом случају реч је о избору демарха, челника деме, као и других локалних функционера. Ауторка на крају закључује да иако из данашње перспективе деме делују као неизоставан чинилац устројства демократске Атине, када се читају извори, чини се да им Атињани нису придавали толики значај. Напротив, више значаја и поверења придавали су племенима, а рад дема су неретко подвргавали вишеструким контролама од стране државних органа. Ипак, ауторка наводи да се политички и правни значај дема никако не може порећи, јер је захваљујући њима

аристократија изгубила моћ, а атински народ се зближио и повезао у јединствену целину – грађанство, где су сви били равноправни и где су сви демократски учествовали у управљању полисом.

14. „Учесници у поступку *diadikasia* – спорна питања“, *Зборник радова са 11. скупа Друштва за античке студије Србије «Антика некад и сад: значај, улога и наслеђе»*, Београд 2018, 81-95.

Рад је изложен на 11. Међународном научном скупу Друштва за античке студије Србије и налази се у штампи. Ауторка покушава да дође до закључка ко су заправо били учесници у једној врсти поступка *diadikasia*. *Diadikasia* је била специфична врста судског поступка у античкој Атини, јер у овом поступку нису постојали тужилац, тужени и тужба, већ учесници и њихови конкурентни захтеви усмерени ка истом праву или истој обавези. Ако се зна да се поступак *diadikasia* није могао покренути без постојања најмање два конкурентна захтева, ауторка поставља питање чији су то све интереси били укључени, односно ко су били учесници у поступку *diadikasia* поводом реализације потраживања трећих лица према имовини дужника полиса. Такав поступак *diadikasia* могао се покренути у три различите ситуације: када је суд одлучивао да ли постоји основ за конфискацију имовине дужника полиса, када је имовина конфискована и налазила се у власништву полиса и након што је конфискована имовина продата на аукцији најбољем понудиоцу. Из фазе у фазу различити интереси су долазили у однос конкурентности, тако да ауторка анализом судских беседа атинских логографа покушава да разлучи ко би тачно могао да буде учесник поступка у свакој од наведених ситуација.

15. „*Anakrisis* и припремно рочиште у античкој Атини и праву данас“, *Зборник Матице српске за класичне студије* бр. 18, Нови Сад 2016. 217-226.

Рад је представљен на 10. Међународном научном скупу Друштва за античке студије Србије. У овом раду Ауторка покушава да реконструише ток припремног рочишта *anakrisis* у античком атинском судском поступку, ослањајући се пре свега на анализу судских беседа логографа Исеја. Иако је *anakrisis* на први поглед био мање битна фаза атинског судског поступка, Ауторка сматра да он не треба бити занемарен, поготово јер се идеја о потреби постојања једне такве фазе поступка одржала од античких, па све до данашњих правних система. Он у раду истиче да је *anakrisis*, као и припремно рочиште данас, имао важну улогу, а то је да омогући брзо и ефикасно организовање и одржавање суђења, као и успешно припремање магистрата и странака за главно суђење.

2. МИШЉЕЊЕ И ПРЕДЛОГ

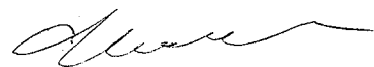
Својим трудом и залагањем на Катедри за правну историју и предмету Упоредна правна традиција, али и њеним активним учешћем на предмету Родно право, Уна Дивац је недвосмислено исказала своју посвећеност факултету, коју додатно исказује кроз своје учешће у различитим факултетским телима. Посебно ваља истаћи чињеницу да је Уна Дивац сигурно једна од најомиљенијих асистенткиња на нашем факултету, пожртвовано посвећена раду са студентима о чему сведочи квалитет њених вежби и успех који њени вежбачи постижу на испитима. Ни рад стручне групе из Упоредне правне традиције, ни извођење наставе из предмета Родно право, не могу се замислити без њеног учешћа. Драгоцена је и њена помоћ у организовању традиционалних такмичења у беседништву већ дуги низ година. Имајући све то у виду, Комисија сматра да кандидаткиња испуњава све формалне и суштинске услове конкурса. Кандидаткиња је показала не само изузетну приврженост овом факултету и изузетан дар за педагошки рад, већ и истанчан и врло зрео смисао за научни рад, што се види не само у радовима које је објавила на српском и енглеском језику, већ и у њеном досадашњем успеху на докторским студијама. Кресе је велика интелектуална радозналост и ширина тема којима се до сада бавила. Кандидаткиња је такође учествовала на великом броју домаћих и међународних конференција (са или без реферата), као и на неколико научних пројеката што је од значаја за њен даљи истраживачки рад и научно усавршавање.

Имајући све наведено у виду, Комисија са задовољством доставља Изборном већу Правног факултета Универзитета у Београду

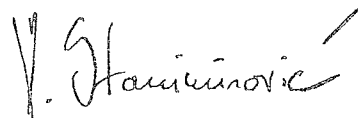
ПРЕДЛОГ

да Уна Дивац буде изабрана у звање асистента за ужу научну област Правна историја - предмет Упоредна правна традиција и Родно право.

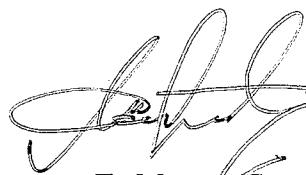
КОМИСИЈА:

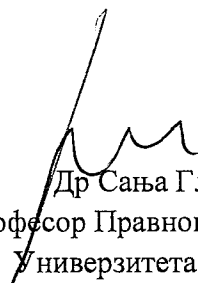
Др Сима Аврамовић, председавајући професор емеритус Правног
Факултета Универзитета у Београду

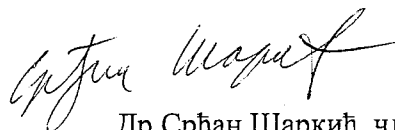
Др Војислав Станимировић, члан
ванредни професор Правног факултета
Универзитета у Београду

Др Милош Станковић, члан
ванредни професор Правног факултета Универзитета у Београду

Др Сања Глигић, члан
ванредни професор Правног факултета
Универзитета у Београду

Др Срђан Шаркић, члан
редовни професор Правног факултета
Универзитета у Новом Саду у пензији